

Comunicat de premsa. Manresa, 3 de març de 2015

LA DOP GANXET PROVOCA EROSIÓ GENÈTICA I LIMITA EL DRET DELS AGRICULTORS

*Federació de la Xarxa Catalana de Graners
Red de Semillas "Resembrando e Intercambiando"*

L'any 2006 es va crear la Denominació d'Origen Protegida mongeta del ganxet i està limitada a les comarques del Vallès i alguns municipis del Maresme i La Selva.

La mongeta de ganxet és una varietat local produïda i seleccionada pels agricultors i agricultores des de fa més de 150 anys¹. La llavor de la qual es caracteritza per tenir forma de ganxo, i és molt apreciada pel seu gust i la poca percepció de la pell.

La varietat de mongeta del ganxet està inscrita com a varietat de domini públic per la Cooperativa Agrària de Sabadell des de l'any 1998. Per tant, el seu ús és col·lectiu i no té cap restricció.

L'Escola Superior d'Agricultura de Barcelona n'és l'entitat obtentora i conservadora de la varietat mongeta Montcau², inscrita el 2006 al Registre oficial de varietats comercials protegida fins el 2031³.

És per tothom conegut el "rentat de cara" que empreses i organismes d'investigació els hi ha fet a moltes varietats locals, tant per registrar-les com per protegir-les. És el que es coneix com a biopirateria. El titular dels drets de la varietat Montcau és la Fundació Miquel Agustí, que ja fou denunciada per organitzacions de la societat civil el 2012 per un possible cas d'apropiació indeguda de varietats locals⁴. Aquesta fundació mai es va posicionar ni respondre a les denúncies públiques. ¿Estem davant un nou cas de biopirateria amb la connivència de les administracions públiques?

El primer any de funcionament de la DOP es van subministrar llavors de la varietat Montcau als seus productors per a poder complir els requisits del plec tècnic de condicions de la pròpia DOP ganxet, trobant-se amb la paradoxa de voler fer mongeta del ganxet amb una varietat protegida que tot i ser del tipus ganxet **no** es diu mongeta del ganxet.

¹ Navarro Soler, D. (1880). Cultivo perfeccionado de las hortalizas con todos los adelantos modernos... Madrid: Establecimiento Tipográfico de Pedro Núñez.

² Registre de la Oficina Comunitària de Varietats Vegetals. Registre número 16426, mongeta Montcau: https://cpvoextranet.cpvo.europa.eu/W/D180AWP/wd180awp.exe/CTX_5076-11-OxSCEXgjlz-AEB6F843/frmTable_File/SYNC_-19801217

³ Això condiciona que la venda de llavors només la podrien realitzar empreses que paguin regalies a la propietària de la varietat.

⁴ Red de Semillas. Nota de premsa 04/10/2012. ¿Apropiación de variedades tradicionales catalanas o mala gestión de la administración?.: <http://www.redsemillas.info/?p=1746>

Així doncs, la creació de la DOP ganxet, és la responsable d'un greu cas d'erosió genètica a Catalunya i de la restricció injusta i abusiva de l'ús de la varietat local ganxet per part dels agricultors. Un exemple d'això, són les amenaces de denúncia que ja han rebut algunes envasadores i productors de mongeta del ganxet per estar fora de la DOP ganxet.

Moltes entitats són conscients del dany que provoca la creació de DOP sobre la biodiversitat cultivada i sobre els drets dels agricultors, reconeguts en el Tractat Internacional de Recursos Fitogenètics de la FAO⁵. Inclús la Unió europea ha desenvolupat el Reglament europeu 1151/2012⁶ sobre els règims de qualitat dels productes agrícoles i alimentaris, que regula entre d'altres les DOP, i que estableix: "Tampoc podrà registrar-se com a Denominació d'Origen ni com a indicació geogràfica cap nom que entri en conflicte amb el nom d'una varietat vegetal...". De fet la DOP ganxet ha estat la primera i única a Catalunya en aprofitar-se del nom d'una varietat local.

En conseqüència, volem deixar molt clar que:

- Segons la llei de llavors vigent, qualsevol persona o entitat jurídica han pogut, poden i podran comercialitzar lliurement la varietat ganxet formin part o no de la DOP ganxet
- Qualsevol pagès pot guardar-se la llavor any rere any de la varietat ganxet (i de qualsevol altre de domini públic)
- Qualsevol productor de material vegetal amb el corresponent registre i control pot comercialitzar llavor d'aquesta varietat

És per això que des de la Federació de la Xarxa Catalana de Graners i la coordinadora estatal Red de Semillas "Resembrando e Intercambiando" **sol·licitem** que per respecte a les comunitats agràries, la DOP ganxet ha d'assumir la nova normativa europea amb caràcter retroactiu i modificar el seu nom, o dissoldre's.

Més informació: Xènia Torras/Ester Casas. Xarxa Catalana de Graners. Tfn. 669608209/650257814.
Correu-e: xenia@associaciolera.org/lesrefardes@gmail.com i María Carrascosa. Red de Semillas "Resembrando e Intercambiando". Tfn. 650-102-339. Correu-e: correo@redsemillas.info

⁵ FAO (2004). Tractat Internacional sobre els Recursos Fitogenètics per l'Alimentació i l'Agricultura: <ftp://ftp.fao.org/docrep/fao/011/i0510s/i0510s.pdf>

⁶ REGLAMENT (UE) No 1151/2012 DEL PARLAMENT EUROPEU I DEL CONSELL de 21 de novembre de 2012 sobre els règims de qualitat dels productes agrícoles i alimentaris: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:343:0001:0029:es:PDF>